

# FAHİM BEY VE BİZ

Abdülhak Sinasi Hisar

**Öykü** Bursa eşrafından kendi halinde orta halli bir babanın oğlu olan Fahim Bey, Hariciye 'ye giremediği için Bâb-ı Ali'ye gidip gelmeye başlar. Babasına iyi para kazandığı izlenimi vermek onu memnun etmek için ihtiyacından büyük bir konak kiralar. Babası gelip onu görünce gururlanır lakin hastalığı neticesinde vefat eder. Ev yüzünden oluşan borçlarını babasından kalan mirası sayesinde ödeyen Fahim Bey, Beyoğlu'na gecelerinde sahne alan aktriste âşık olur fakat karşılıksız olunca çabucak biter. Londra'da işe girer bir müddet çalışıp döner, geldiğinde Saffet Hanım ile evlenir. Hala kendine göre iş bulamayan Fahim Bey, bir şirkette işe girer ve düzenli olarak gider gelir. Saatlere önem veren adeta zamanla yarışan Fahim Bey en fazla dakikliği ile tanınır. Kısa bir süre sonra Tütün İnhisarı İdaresi'nde mütercimlik yapmaya başlar. İyice yaşlanan Fahim Bey de hızla ilerleyen zamanla birlikte ihtiyarlığa daha fazla dayanamayıp vefat eder.

## Tema

**Anlamak ve Anlaşılma Yanılgısı** Romanda insanların herkesi yaptıklarına göre başka başka değerlendirdiği yanlış anlamaların veya anlamaların gerçeklik üzerindeki göreliliği işlenmiştir. Nitekim Fahim Bey, kimine göre deli kimine göre akıllı iken kimine göre zeki kimine göre saf görünebilmektedir.

## Kişiler

**Fahim Bey** Kendi halinde fiziki olarak orta yapılı, orta yaşlı, insana pek ciddi olmak hissini veren Fahim Bey, babasına ve çevresine kendini beğendirmek hedefi ile çıktığı yolda kimi zaman kendini kimi zaman çevresini kandırarak amacına ulaşır. Bu açıdan gösterişçi sayılabilecek olan karakter, aynı zamanda saf ve gururlu biridir. Hayata umutla bakan iyimser ve insanlara yardım etmek isteyen iyi kalpli Fahim Bey, düzenli ve dakik bir adamdır. Lakin ne yaparsa yapsın insanların dedikodu ve kendine yoran düşüncelerinin algısından da kurtulamayıp, yaparken görüldüğü işler neticesinde deli olarak bile addedilir. Batı hayranlığı edinen Fahim Bey için Fransızca'nın, köpek edinmenin ve mütercim işinde çalışmanın keyfi ayrı bir yer tutar. Kendine özenen, borçlarını ödemek için çalışan Fahim Bey, ne yaparsa yapsın yaşlandığında ölümün pençesinden ve insanların kendisi ile olan doğru-yanlış algısına mani olamaz. Herkes Fahim Bey'i görmek istediği biçimde görüp yorumlar.

**Fahim Bey** (İç Dönük)

**Karakter** Kendi halinde fiziki olarak orta yapılı, orta yaşlı, insana pek ciddi olmak hissini veren Fahim Bey, babasına ve çevresine kendini beğendirmek hedefi ile çıktığı yolda kimi zaman kendini kimi zaman çevresini kandırarak amacına ulaşır. Bu açıdan gösterişçi sayılabilecek olan karakter, aynı zamanda saf ve gururlu biridir. Hayata umutla bakan iyimser ve insanlara yardım etmek isteyen iyi kalpli Fahim Bey, düzenli ve dakik bir adamdır. Lakin ne yaparsa yapsın insanların dedikodu ve kendine yoran düşüncelerinin algısından da kurtulamayıp, yaparken görüldüğü işler neticesinde deli olarak bile addedilir. Batı hayranlığı edinen Fahim Bey için Fransızca'nın, köpek edinmenin ve mütercim işinde çalışmanın keyfi ayrı bir yer tutar. Kendine özenen, borçlarını ödemek için çalışan Fahim Bey, ne yaparsa yapsın yaşlandığında ölümün pençesinden ve insanların kendisi ile olan doğru-yanlış algısına mani olamaz. Herkes Fahim Bey'i görmek istediği biçimde görüp yorumlar.

**Aktiviteler** Fahim Bey, Beyoğlu'nda eğlenmek üzere iken kendisini anlatan kişinin babası ile tanışır. Kendisi her sabah mutlaka bir Fransızca bir Türkçe gazete okuyarak yorumlar. Karısı ile entelektüel açıdan uyuşmayan çift yine de birlikte iyi görünürler. Evde saatin önemli bir yeri vardır zira Fahim Bey işlerinde titiz ve dakiktir. İstanbul'a gelen Fransız tiyatro kumpanyası oyunlarını kaçırmadan takip eder ve giyimi kuşamı konusunda parası olmasa da özenli ve renk renk giyinmekten hoşlanır. Bir özentiden ibaret olan İronel isimli köpeği ile dolaşır, işine vaktinde gidip gelmeyi kendine vazife edinir.

## ÖRNEK ANILAR

**Gösterişçi** Babasının kendi üzerinde olan hayallerini ve itimadını boşa çıkarmamak için ona çalıştığını ve iyi bir işe girdiğini söyleyen Fahim Bey, kendine her ne kadar kirasını ödeyecek veya odalarını dolduracak maddi güce sahip olmasa da hayalleri ve ümitleri için büyük bir konak kiralar:

"Aman, olmaz, birader! Bursa'dan gelen, giden bulunur! Siz bilmezsiniz' memlekette bizim mevkiimize pek ehemmiyet verirler. Benim burada nasıl yaşadığımı görenler gidip babama da söylerler. İhtiyarlık vaktinde gönlü hoş olsun! Biraz borçlanırım ama zarar yok, bir gün olur bütün bu borçları öderim!"

**Gururlu** Her ne kadar zor ve maddi açıdan sıkıntılı günler geçirse de bunu babasının duymasını istemeyerek, para kazanamadığını söylemeye gururu el vermez: "Hatta dahası var: Kendisine pek cüz'i bir maaş bağlanınca ilk işi, ihtiyar babasını son zamanlarında memnun etmek için, ona dolgun bir maaşa geçtiğini yazmak olmuş. Hâlbuki bu esnada aldığı para hiç mesabesindeymiş.

**İyimser** Her ne yaşarsa yaşasın mutlaka olumlu bir değerlendirme yapan Fahim Bey, insanların da dikkatini çeker: "Babam vesair arkadaşları sabırsızlanırlar: "A birader! Senin bu halin ne olacak?" derlermiş. Fahim Bey onlara hep: "Bir gün olur elbette benim de hatırımı sorarlar. Bana da iktidarına layık bir mevki verirler. Benim de halim düzelir. Siz üzülmeysin!" diye cevap vermiş."

**Saf** Fransız tiyatrosunda rol alan bir aktristin kendisini sevebileceğine inanan ve safça ona aşık olan Fahim Bey, kadına ne göndereceğini ne yapacağını bilemez: "Bu garip mülakattan sonra Fahim Beyin aşkı o kadar çoğalmış ki, artık rahat edemiyor, mutlaka bir fedakarlık yapmak ihtiyacını duyuyor, "Bu ilahi kadına insan her şeyini feda etmelidir!" diyor, fakat kendisi neyini feda edebileceğini bir türlü bulamıyormuş."

**Saygılı** Hayat görüşü olarak oldukça saygılı ve ciddi davranmaya gayret eden Fahim Bey, bu yönü ile sadece insanlara değil kendine olan saygısını da korumak üzere davranışlarda bulunur. Hatta bu nedenle de zengin bir kadınla evlenmek yerine kendisi gibi orta halli bir kadınla evlenmeyi ister: "Gençliğinde bile usluluğu ve ciddiliğiyle tanınan Fahim Beyi birçok beyler ve paşalar kendilerine damat etmek istemişler ama o, zengin bir eve içgüveyi olarak girmeye razı olmamış, kimsesiz ve orta halli bir kadınla evlenmeyi tercih etmiş."

**Sadık** Evine vaktinde gidip gelen ve karısına düşkün bir görüntü çizen Fahim Bey, arkadaşlarına iş çıkışı vakit ayırmayarak dosdoğru evine gider: " O, ekser erkekler gibi geçici ve adi münasebetlere düşmez ve haremî Saffet Hanıma asla ihanet etmezmiş. Babam: "O, gayet evcümend olduğu gibi, haremine karşı da o kadar düşkündür ki, diyordu, benim gibi pek sevdiği bir arkadaşının hatırı için de olsa hiç bir günü evine yarım saat bile geç dönmeye razı olmaz."

**Düzenli** Evlerinde bulunan kurallara büyük önem veren Fahim Bey, kendi düzeni için ev ve iş kurallarına uyar. Kendisinin koymuş düzene uyan Fahim Bey, sefer tasında iş yerine götürdüğü yemekleri bitirdikten sonra iş yerinde herkes gelmeden yemeği bitirir ve yarım saat uyuyup işe başlar ve bu düzeni iş arkadaşlarının da dikkatini çeker: "Odacı: "O, evliya gibidir. Artık bütün gün akşama kadar bir fincan çay, kahve veya bir bardak su bile içmez!" diyordu.

**Dakik** Fahim Bey öylesine dakik bir adamdır ki Saffet Hanım evin saatini, Fahim Bey'in eve dönüşüyle ayar eder. Gündelik hayatında her işini dakik yapan karakterin görüntüsel olarak da saat gibi görünmesi dakikliğin derecesini yansıtır: "Siz bunu duymadınız, çünkü ben sizi gördükçe kendi kendime yalnız içimden derdim ki: Fahim Bey kurulmuş bir eski saat gibi, maşallah, tıkr tıkr işliyor, yürüyor. Fakat merak ediyorum: Kuvveti acaba insanlara ve kendi talihine karşı beslediği zavallı, ezeli bir muhabbet ve merhamet midir, yoksa, duyduğu, ezeli ve daimi bir nevi hiddet ve nefret midir?"

**Hayalperest** Aslında hayalleri pek de gerçek olmayan, hayalleri kırılrsa da kurmaktan vazgeçmeyen, ümit etmekten sıkılmayan Fahim Bey, insanlarla sınırlı ilişkiler kurması nedeni ile kendi kurduğu dünyayı insanlara gösteremez: "Böyle, Fahim Beyin sözlerinden zevk alamadığım ve onu biraz gaiplere karışmış sandığım zamanlarda bile, eski hayatımın membalarından gelen bir alaka ve gittikçe çoğalan bir taaccüp beni, hayatı, herkesin hayatı gibi, muammaya benzeyen bu adama bağlardı."

**Soğuk** Çoğu zaman sessizliği ciddi algılanmasını sağlayan Fahim Bey, ikili ilişkilerden kaçan yanı ile ağır ve soğuk bir görüntü çizer: "Fahim Bey her zaman ciddi olmakla beraber, sevimli ve gösterişsiz olmakla beraber, temiz giyimli idi."